

تأثیر قیمت‌گذاری ارقام تعهدی بر رابطه بین قابلیت مقایسه صورتهای مالی با پایداری سود و حق الزحمه حسابداری

رحیم بنابی قدیم

استادیارگروه حسابداری، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران (نویسنده مسئول)

Email: Rahim.bonabi@yahoo.com

نسرین سریع‌القدم

کارشناس ارشد حسابداری، واحد مراغه، دانشگاه آزاد اسلامی، مراغه، ایران

Email: sariolghadam0@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۲۸

چکیده

همراه با معیارهای حسابداری موثر بر پایداری سود و حق الزحمه حسابداری، واکنش بازار نسبت به اطلاعات حسابداری به عنوان معیار برون‌سازمانی نیز در تایید یا رد کیفیت اطلاعات حسابداری، در نتیجه پیش‌بینی‌پذیری سود و قیمت‌گذاری خدمات حسابداری موثر است. هدف این پژوهش بررسی تأثیر قابلیت مقایسه اطلاعات بر پایداری سود و حق الزحمه حسابداری با تأکید بر نقش قیمت‌گذاری ارقام تعهدی است. برای این منظور داده‌های ۹۲ شرکت بورس اوراق بهادار تهران در فاصله زمانی ۱۳۹۳-۱۴۰۰ با استفاده از مدل‌های رگرسیونی چندگانه مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که قابلیت مقایسه صورتهای مالی دارای تأثیر مثبتی بر پایداری سود و عدم تأثیر معنی‌دار بر حق الزحمه حسابداری است، قیمت‌گذاری ارقام تعهدی اختیاری دارای تأثیر مثبت معنی‌دار بر رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات و پایداری سود است ولی، قیمت‌گذاری ارقام تعهدی تأثیر معنی‌داری بر رابطه بین قابلیت مقایسه صورتهای مالی و حق الزحمه حسابداری ندارد. نتایج بیانگر عدم توجه حساب‌رسان به قابلیت مقایسه صورتهای مالی و فعالیت‌های مشابه و در نتیجه رسیدگی مستقل به هر فعالیت است همچنین مدیران سودهای با قابلیت مقایسه بالا را به همراه ارقام تعهدی اختیاری برای علامت‌دهی سودهای آتی استفاده کرده و به این صورت اطلاعات محرمانه را به بازار مخابره می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: قابلیت مقایسه صورتهای مالی، قیمت‌گذاری ارقام تعهدی، پایداری سود، حق الزحمه حسابداری.

۱- مقدمه

مطالعات انجام شده در خصوص قابلیت مقایسه اطلاعات حسابداری، بیشتر بر مزایای آن برای تحلیلگران و اعتباردهندگان پرداخته است و کمتر به پیامدهای مقایسه پذیری اطلاعات برای مدیران به عنوان بخش مهمی از روند تولید و انتشار اطلاعات اشاره کرده‌اند که نشان می‌دهد پیامدهای مقایسه پذیری برای کاربران مختلف به طور کامل مورد بررسی قرار نگرفته است (دی فرانکو و همکاران^۱، ۲۰۱۱؛ کیم و همکاران^۲، ۲۰۱۳). مقایسه پذیری اطلاعات به عنوان میزان تشابه معاملات اقتصادی که به طور مشابه محاسبه می‌شوند و معاملات غیرمشابه که به صورت متفاوت محاسبه می‌شوند، تعریف می‌شود. بنابراین، برای مجموعه‌ای از رویدادهای اقتصادی معین، مقایسه‌پذیری را می‌توان اینگونه تعریف کرد که شرکت‌هایی که دارای سیستم‌های حسابداری مشابه هستند و از این رو گزارشات مالی مشابهی را تولید می‌کنند (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). مقایسه‌پذیری زیاد به طور قابل توجهی می‌تواند محیط اطلاعاتی شرکت و کیفیت اطلاعاتی یک شرکت و همتایان آن را بهبود بخشد. گزارش‌های مالی مقایسه‌پذیرتر، معیارهای بهتری را برای استفاده‌کنندگان فراهم می‌کند تا جمع‌آوری و پردازش اطلاعات آسانتر شود. تحقیقات پیشین نشان می‌دهد که گزارش مالی شرکت‌های همتا، منبع اطلاعاتی مهمی برای مدیران است (چن و گانگ^۳، ۲۰۱۹). بنابراین، مقایسه‌پذیری بالاتر می‌تواند مدیران را نسبت به شرکت‌های رقیب، روند صنعت، و شرایط اقتصادی و همچنین تاثیر آن بر شرکت، آگاهتر کند. این دانش توسعه یافته، توانایی‌های مدیران را برای ارزیابی عملکرد شرکت و پیش بینی وقایع آینده تسهیل می‌کند (کیم و همکاران، ۲۰۱۳). این موضوع باید با ادغام اطلاعات برای برآوردهای پیش‌گویانه قابل اعتماد به منظور ارائه گزارشات با کیفیت و نشان دادن عملکرد آتی، به مدیران کمک کند.

مقایسه‌پذیری بیشتر می‌تواند کیفیت گزارشگری مالی مدیران را تحت تأثیر قرار دهد و اگر برای سرمایه‌گذاران، اطلاعات دقیق‌تری از سودها مهیا شود، ممکن است قادر باشند که از این اطلاعات برای بهتر کردن نسبت قیمت به درآمدها در فرایند قیمت‌گذاری استفاده کنند (چن و گانگ، ۲۰۱۹). کیفیت اطلاعات حسابداری نیز زمانی از طرف حسابرسان مستقل قابل دفاع خواهد بود که صورت‌های مالی مورد بررسی دقیقاً مرتبط با استانداردهای حسابداری باشد (لنوکس و لی^۴، ۲۰۱۲).

تغییرات در سیستم‌های حسابداری نیز بر اقلام تعهدی اختیاری تاثیر گذاشته و در برخی موارد منجر به انتشار گزارش حسابرسی مشروط از طرف حسابرسان مستقل خواهد شد (اورمازابال^۵، ۲۰۱۸). نتیجه انکار ناپذیر کیفیت پایین سود، افزایش عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد. علت کیفیت پایین سود در ماهیت اقلام تعهدی نهفته است، چرا که در شناسایی این اقلام ناگزیر از برآورد و تخصیص‌های ذهنی هستیم. لذا کیفیت سود (اقلام تعهدی) می‌تواند بر عدم اطمینان نسبت به وقوع، زمانبندی و توزیع وجوه نقد آتی شرکت، پایداری سود و حق الزحمه حسابرسی اثر گذاشته و لذا بر تصمیمات مربوط به تامین مالی و سرمایه‌گذاری‌های شرکت موثر باشد (چن و گانگ، ۲۰۱۹). کیفیت بالای اقلام تعهدی اختیاری، عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش داده که این خود باعث می‌شود سرمایه‌گذاران به شکل آگاهانه سرمایه‌گذاری مورد نظر خود را انتخاب کرده و عامل ریسک غیر قابل حذف مرتبط با عدم تقارن اطلاعات را در تصمیم خود حداقل کرده و لذا با نرخ بهره‌ی پایین‌تری در شرکت سرمایه‌گذاری کنند و منجر به افزایش پایداری سود شرکتها می‌شود (اورمازابال، ۲۰۱۸) و اگر واکنش سرمایه‌گذاران به اقلام تعهدی و قیمت‌گذاری آن به دلایل توجه محدود (چن و شان^۶، ۲۰۱۴)، افشای کمتر اطلاعات (کولینز و همکاران^۷، ۲۰۰۳)، عدم تقارن اطلاعاتی (ماتیو و لیم^۸، ۲۰۱۵)، قابلیت اتکای کمتر اقلام تعهدی (ریچاردسون و همکاران^۹، ۲۰۰۵)، از کارایی لازم برخوردار نباشد بیانگر ریسک اطلاعاتی و نابرابری اطلاعاتی است که می‌تواند سودمندی قابلیت مقایسه اطلاعات در انتقال اطلاعات و بهبود کیفیت گزارشگری مالی را تضعیف کند چرا که مدیریت شرکت در تلاش برای انتقال اطلاعات سعی خواهد کرد به مدیریت و هموارسازی سود دست بزند تا با علامت‌دهی عملکرد آتی، واکنش مناسب بازار را به دنبال داشته باشد و این امر قابلیت مقایسه اطلاعات و کیفیت گزارشگری مالی را تحت تاثیر قرار خواهد داد (چن و گانگ، ۲۰۱۹). بنابراین هدف این پژوهش پاسخگویی به این سوال است که تاثیر قابلیت مقایسه اطلاعات بر پایداری سود و حق الزحمه حسابرسی به عنوان شاخص‌های کیفیت گزارشگری و نقش قیمت‌گذاری اقلام تعهدی بر این رابطه چگونه خواهد بود.

6. Chen & Shane
7. Collins et al
8. Mithu & Lim
9. Richardson et al

1. De Franco et al
2. Kim et al
3. Chen & Gong
4. Lennox & Li
5. Ormazábal

مروری بر مبانی نظری پژوهش

تأثیر قابلیت مقایسه اطلاعات بر پایداری سود و حق الزحمه حسابرسی

اهمیت قابلیت مقایسه صورتهای مالی تا حدی است که در بیانیه مفهومی شماره ۸ هیأت استانداردهای حسابداری مالی، از مهمترین دلایل تقاضا برای استانداردهای گزارشگری مالی، افزایش قابلیت مقایسه اطلاعات گزارش شده، ذکر شده و بر این اساس در مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران (۱۳۹۰) نیز بیان شده است که اگر اطلاعات مربوط و قابل اتکا باشد، مفید بودن آن در صورت قابل مقایسه نبودن و قابل فهم نبودن دچار محدودیت خواهد بود. کمیت و کیفیت اطلاعات در دسترس برای سرمایه‌گذاران، بوسیله تقویت قابلیت مقایسه صورتهای مالی، افزایش می‌یابد (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). قابلیت مقایسه بیشتر می‌تواند منجر به افزایش اطلاعات صنعت و بازار شده و در نتیجه عدم تقارن اطلاعاتی کاهش یابد (گوردون و گالری^۱، ۲۰۱۲). سرمایه‌گذاران با دسترسی به اطلاعات شرکت‌های قابل مقایسه و توانایی برای شناخت آنها، نه تنها می‌توانند شناخت بهتری از عملکرد شرکت داشته باشند، همچنین می‌توانند اطلاعات مربوط به ارزش شرکت را از طریق استنتاج‌های خود بر اساس عملکرد شرکت و افشای اطلاعات شرکت‌های قابل مقایسه، به دست بیاورند (کیم و همکاران، ۲۰۱۳). تحصیل اطلاعات و هزینه پردازش آن بوسیله تقویت قابلیت مقایسه اطلاعات، کاهش می‌یابد و بدین وسیله سبب افزایش کیفیت اطلاعات قابل دسترس برای سرمایه‌گذاران و دیگر استفاده‌کنندگان از صورتهای مالی می‌شود (چن و همکاران^۲، ۲۰۱۵؛ کیم و همکاران، ۲۰۱۳). اگر تحلیل‌گران مدل پیش‌بینی مشابهی داشته باشند، و اگر مقایسه‌پذیری بالاتر به معنای در دسترس بودن اطلاعات عمومی باشد، پیش‌بینی بهینه تحلیلگر وزن بیشتری بر اطلاعات عمومی و وزن کمتر بر اطلاعات خصوصی خواهد گذاشت. این بدان معناست که قابلیت مقایسه، پراکندگی پیش‌بینی را کاهش (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۶) و کارایی تخصیص سرمایه را افزایش می‌دهد (دوانگ و تورانگ^۳، ۲۰۲۱). مقایسه‌پذیری اطلاعات، هزینه‌های کسب و پردازش اطلاعات را کاهش می‌دهد و در نتیجه کمیت و کیفیت اطلاعات را افزایش می‌دهد (چن و همکاران، ۲۰۱۴؛ دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱؛ فرانسس و همکاران^۴، ۲۰۱۳؛ کیم و همکاران، ۲۰۱۳). این نشان می‌دهد که مقایسه‌پذیری اطلاعات مجموعه اطلاعات در دسترس مدیران را گسترش می‌دهد، ترکیب اطلاعات را آسان‌تر

می‌کند و عدم اطمینان در قضاوت‌ها را کاهش می‌دهد. به نوبه خود، مدیران باید اطلاعات بیشتری در مورد شرکت، صنعت و همتایان آن و محیط کلی آن داشته باشند. این امر باید مدیر را در موقعیت بهتری برای ارزیابی عملکرد نسبی شرکت و درک و پیش‌بینی رویدادهای اقتصادی و همچنین تأثیر آنها بر شرکت قرار دهد و گزارش اقلام تعهدی با کیفیت بالاتری را سبب شود (چن و گانگ، ۲۰۱۹).

پایداری سود از جمله ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری به شمار می‌آید که بر اساس اطلاعات حسابداری است و سرمایه‌گذاران را در ارزیابی سودهای آتی و جریان‌های نقدی شرکت کمک می‌کند. علاوه بر اینکه رقم سود گزارش شده برای سرمایه‌گذاران مهم است و بر تصمیم‌های آن‌ها تأثیر دارد، پایداری سود به‌عنوان یکی از ویژگی‌های کیفی سود مورد توجه سرمایه‌گذاران است و سرمایه‌گذاران در برآورد سودهای آتی و جریان‌های نقدی مورد انتظار خود تنها به رقم سود حسابداری توجه نمی‌کنند و به بخش پایدار سود بیشتر از بخش ناپایدار آن اهمیت می‌دهند (فرانسس و همکاران، ۲۰۰۴). شرکت‌هایی با قابلیت مقایسه بالاتر مجموعه‌های اطلاعاتی با کیفیت بالاتری دارند و کیفیت سود گزارش شده دارای پایداری بیشتر، مدیریت و دستکاری کمتر سود، محتوای اطلاعاتی بیشتر و دقت بیشتری است (چن و گانگ، ۲۰۱۹). ریسک گزارشگری مالی و ریسک سرمایه‌گذاری نیز با افزایش قابلیت مقایسه اطلاعات کاهش می‌یابد زیرا قابلیت مقایسه اطلاعات به عنوان شاخص بیرونی کیفیت اطلاعات عامل محدود کننده رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران در قالب سرمایه‌گذاری کمتر یا بیشتر از حد است که سبب کاهش مشکلات نمایندگی و تقویت تکرارپذیری سودهای گزارش شده می‌شود (الهادی و همکاران^۵، ۲۰۲۰). قابلیت مقایسه بالاتر به تحلیل‌گران اجازه می‌دهد تا عملکرد اقتصادی تاریخی و فعلی شرکت‌ها را بهتر ارزیابی کنند. تحلیل‌گران همچنین می‌توانند درک بهتری از این که چگونه رویدادهای اقتصادی به عملکرد حسابداری برای شرکت‌های با قابلیت مقایسه بالاتر تبدیل می‌شود دست یابند. این دانش افزایش یافته توانایی تحلیل‌گران را برای پیش‌بینی سود شرکت تسهیل می‌کند و بنابراین منجر به بهبود دقت پیش‌بینی سود و پایداری سود می‌شود (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۶). پایداری سود محدود به سودهای گذشته و جاری نمی‌شود، بلکه سودهای آتی را نیز شامل می‌شود. ارتباط بین سودهای گذشته و سودهای آتی در قالب یک فرایند تصادفی که برای توصیف رفتار سود در طول

⁴. Francis et al
⁵. Al-Hadi et al

¹. Gordon & Gallery
². Chen et al
³. Duong & Truong

تأثیر قیمت‌گذاری ارقام تعهدی بر رابطه بین قابلیت مقایسه صورتهای مالی با پایداری سود و حق الزحمه حسابرسی

مقایسه پذیری، محیط اطلاعاتی را بهبود می‌بخشد، که نه تنها موجب افزایش توانایی مدیران برای ارزیابی تعهدات با دقت بیشتر می‌شود و اطلاعات محرمانه آنها را نشان می‌دهد، بلکه درک سرمایه‌گذاران از تعهدات را بهبود می‌بخشد. با استفاده از تجدید ارائه صورتهای مالی، ردیابی ارقام تعهدی به جریان های نقدی، پایداری سود و هزینه‌های حسابرسی به عنوان شاخص‌های کیفیت گزارشگری مالی، میزان قابلیت مقایسه پذیری بیشتر با دوره قبل با کیفیت گزارشگری مالی بالاتر در ارتباط خواهد بود. زیرا قابلیت مقایسه اطلاعات با دقت و صحت پیش‌بینی‌های مدیریتی رابطه مثبتی دارد و موجب بهبود توانایی مدیران برای پیش‌بینی عملکرد آتی شرکت می‌شود. علاوه بر این وقتی قابلیت مقایسه اطلاعات با دوره قبل بیشتر باشد، ارقام تعهدی اختیاری دوره جاری همبستگی مثبت کمی با بازده جاری و همبستگی منفی کمی با بازده آتی خواهد داشت، که بیانگر نقش قابلیت مقایسه اطلاعات در بهبود کارایی قیمت گذاری ارقام تعهدی است (چن و گانگ، ۲۰۱۹). سطوح پایین‌تر قابلیت مقایسه که سبب عدم همزمانی سود می‌شود، تمایل مدیران را برای انتشار پیش‌بینی سود افزایش می‌دهد تا هزینه‌های مورد انتظار مرتبط با عدم تقارن اطلاعات را کاهش دهد. به عبارتی مدیران از سطح قابل مقایسه بودن شرکت خود آگاه هستند و این امر بر تصمیمات افشای آنها تأثیر می‌گذارد (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۶). به عبارتی استانداردهای حسابداری ذهنیت و در نتیجه تنوع را در انتخاب و کاربرد روش های حسابداری به طور کامل حذف نمی‌کنند. تحقیقات تجربی قبلی نشان می‌دهد که مدیران از اختیار گزارش‌دهی خود برای برقراری ارتباط یا ارسال اطلاعات خصوصی خود از طریق ارقام تعهدی اختیاری استفاده می‌کنند (چن و گانگ، ۲۰۱۹). با توجه به ماهیت تخمینی و ذهنی ارقام تعهدی، تحقیقات قبلی استدلال کردند که سرمایه‌گذاران ساده‌لوحانه روی سطح سود متمرکز می‌شوند و از تمایز چشم‌انداز آینده ارقام تعهدی غفلت می‌کنند در حالی که در دوره های آتی، ارقام تعهدی تمایل به بازگشت دارند. با این حال، سرمایه‌گذاران ممکن است در رابطه با چشم انداز آینده شرکت های با ارقام تعهدی بالا (کم) به اشتباه خوشبین (بدبین) باشند. در نتیجه، شرکت هایی با ارقام تعهدی بالا (کم) به دلیل قیمت گذاری نادرست سرمایه گذار،

زمان مشاهده شده است، بیان می‌شود. از این‌رو، وقایعی که در دوره‌های خاص اتفاق می‌افتد، ممکن است بی‌قاعده (نامنظم) باشند و انتظار می‌رود تأثیر مشابهی بر سود دوره‌های بعدی نداشته باشند (الهادی و همکاران، ۲۰۲۰).

حسابرس یکی از ذینفعان مهم در یک شرکت مدرن است و درک اینکه چگونه ویژگی‌های مشتری بر رفتار حسابرسان تأثیر می‌گذارد، یک حوزه تحقیقاتی مهم و پرتعداد در ادبیات حسابداری است. هنگام تصمیم‌گیری در مورد قیمت‌گذاری، حسابرسان هزینه‌های انجام حسابرسی، ریسک‌های طبیعی قضائی در آن و ریسک‌های غیر قضائی ناشی از ورشکستگی احتمالی مشتری را ارزیابی می‌کنند (هیوستون و همکاران^۱، ۲۰۰۵). فرآیندهای حسابرسی و تلاش‌های حسابرسی برای کاهش هزینه‌های احتمالی ناشی از ریسک‌های خاص مشتری تنظیم می‌شوند. برای ریسک‌هایی که کاهش دادن آن پر هزینه است و با افزایش تلاش‌های حسابرسی نمی‌توان آنها را کاهش داد، حسابرسان پاداش مقابله با ریسک بیشتری را درخواست می‌کنند. بنابراین، هر عامل مربوط به ریسک‌های خاص مشتری می‌تواند بر تصمیمات قیمت گذاری حسابرسان تأثیر بگذارد (اورمازابل، ۲۰۱۸). تأثیر قابلیت مقایسه حسابداری بر حق الزحمه حسابرسی از دو جنبه قابل بررسی است. یکی از این موارد بهبود کارایی حسابرس برای کسب شواهد حسابداری است، هرچه قابلیت مقایسه حسابداری بیشتر باشد، کارایی حسابرسی برای کسب شواهد حسابداری بالاتر خواهد بود. یکی دیگر از موارد سودمندی حسابرسان برای ارزیابی مؤثر ریسک مشتری است، هرچه قابلیت مقایسه حسابداری بیشتر باشد، خطر تحریف بااهمیت کمتر خواهد بود. بنابراین، هرچه قابلیت مقایسه حسابداری مشتری بیشتر باشد، تلاش موسسه حسابرسی کمتر خواهد بود (ژانگ^۲، ۲۰۱۸). به عبارتی حسابرسان برای مشتریان با کیفیت محیط بالا ریسک کمتری را در نظر می‌گیرند که حق الزحمه کمتری را نیز مطالبه خواهد کرد (سان و همکاران^۳، ۲۰۲۰). بنابراین با افزایش قابلیت مقایسه صورتهای مالی، ریسک ذاتی برای حسابرسی، ریسک دعاوی حقوقی ناشی از احتمال تحریف بااهمیت در گزارشگری و به سبب افزایش قابلیت اتکای اطلاعات، زمانبندی و تلاش حسابرسان نیز کاهش می‌یابد که بر این اساس حسابرسان برای جبران خدمات ارائه شده هزینه و حق الزحمه کمتری را مطالبه خواهند کرد (چن و گانگ، ۲۰۱۹؛ سان و همکاران، ۲۰۲۰).

³. Sun et al

¹. Houston et al

². Zhang

قابلیت مقایسه اطلاعات را از یک طرف کاهش می‌دهد و از طرفی کیفیت اطلاعات و ریسک حسابرسی مد نظر حسابرسان و بر این اساس پایداری سودها و هزینه حسابرسی را نیز تحت تاثیر قرار خواهد (چن و گانگ، ۲۰۱۹). به عبارتی کارایی بالای قیمت-گذاری اقلام تعهدی به عنوان شاخص بازار در تعیین محتوا و صحت اطلاعات گزارش شده، عامل تایید کننده معیار درون سازمانی کیفیت اطلاعات یعنی قابلیت مقایسه اطلاعات است که حاکی از باورپذیری بیشتر کیفیت اطلاعات حسابداری به دلیل کارایی بیشتر در تخصیص سرمایه (دوانگ و تورانگ، ۲۰۲۱) و کارایی سرمایه‌گذاری (الهادی و همکاران، ۲۰۲۰) و آگاهی بخشی بیشتر سود گزارش شده (استالینگ، ۲۰۱۷) است. با این حال کارایی کمتر قیمت گذاری اقلام تعهدی، به سبب ایجاد شکاف در تایید کیفیت اطلاعات حسابداری و تردید در قابلیت اتکای اقلام تعهدی، از یک طرف قابلیت پیش‌بینی سود، دقت و پایداری سود را کاهش می‌دهد و از طرفی ریسک دستکاری اطلاعات حسابداری برای مدیریت اطلاعات و در نتیجه ریسک حسابرسی و هزینه‌های حسابرسی را افزایش می‌دهد (چن و گانگ، ۲۰۱۹). با توجه به خاصیت برگشت‌پذیری اقلام تعهدی در دوره‌های آتی، انتظار بر این است که برای شرکت‌های با اقلام تعهدی بالا در دوره جاری، سود دوره آتی کاهش و در نتیجه پایداری سود کاهش یابد که با مدیریت و دستکاری سود توسط مدیریت نیز خطای پیش‌بینی سرمایه‌گذاران در بازار بیشتر شده و واکنش غیرمعقول را به همراه خواهد داشت که به قیمت‌گذاری غیرکارا منجر می‌شود. بنابراین بخشی از واکنش بیش از اندازه سرمایه‌گذار به اقلام تعهدی به دلیل سودهای مدیریت شده برای خنثی کردن اثر برگشت‌پذیری اقلام تعهدی است که دقت و قابلیت سود را کاهش می‌دهد (چن و گانگ، ۲۰۱۹؛ عبدالله، ۲۰۱۸). عدم کارایی در قیمت‌گذاری اقلام تعهدی می‌تواند به سبب عدم انعکاس صحیح برخی اطلاعات در قیمت‌ها، نادرست بودن برخی برآوردها در قیمت سهام (ژانگ، ۲۰۰۷)، بکارگیری رویه‌های حسابداری محافظه‌کارانه و نزولی بودن بازدهی نهایی سرمایه‌گذاری (فایرویلد و همکاران، ۲۰۰۳) باشد.

پیشینه پژوهش

هو^۴ (۲۰۲۱) با بررسی رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات و همزمانی قیمت سهام، نشان داد که مقایسه‌پذیری، ریسک‌های سیستماتیک آینده را افزایش و ارزش‌های آتی شرکت را کاهش می‌دهد. برخلاف ادبیات موجود، یافته‌های این مطالعه نشان

بازده غیرعادی کم (بالا) کسب می‌کنند. ناتوانی سرمایه‌گذاران در تشخیص دستکاری‌های حسابداری نهفته در برآورد اقلام تعهدی باعث تثبیت آنها بر سطح سود مشاهده شده و در نتیجه ارزیابی نادرست بازده سهام می‌شود (عبدالله، ۲۰۱۸). با توجه به اینکه نوسان‌پذیری بازده سهام به عنوان برآوردی از ریسک بازار سهام، یکی از مهمترین عوامل تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و مبنایی برای ارزیابی عملکرد مدیران است (فیض الهی کسینی و لشگری زاده، ۱۴۰۰)، اقلام تعهدی در مقایسه با جریان‌های نقدی ثبات کمتری در پیش‌بینی سودهای آتی دارند (خیری و حیدرپور، ۱۳۹۹). سرمایه‌گذاران پایداری متفاوت اقلام تعهدی در برابر جریان‌های نقدی را شناسایی نمی‌کنند که این موضوع منجر به قیمت‌گذاری نادرست اوراق بهادار می‌شود. بر این اساس با توجه به اینکه اجزایی سود که پایداری کمتری دارند توسط سهامداران به اشتباه بیش از واقع قیمت‌گذاری می‌شوند که می‌تواند ناشی از پایداری اقلام تعهدی یا درک نادرست سرمایه‌گذاران از اقلام تعهدی (چن و شان، ۲۰۱۴)، پایداری نامتقارن تغییرات مثبت عادی و غیرعادی نقد (ماتیو و لیم، ۲۰۱۵)، شکل‌گیری جریان ناکارای اطلاعاتی ناشی از عدم تقارن اطلاعاتی و وجود اطلاعات محرمانه و قابلیت اتکای کمتر اقلام تعهدی (ریچاردسون و همکاران، ۲۰۰۵)، ریسک غیرسیستماتیک بالای شرکتها (چیچرنیا و همکاران، ۲۰۱۵)، کیفیت افشای پایین و سرمایه‌گذاران با مهارت پایین و نگاه محدود اطلاعاتی (کولینز و همکاران، ۲۰۰۳) باشد، شرکت‌های با قیمت‌گذاری نادرست اقلام تعهدی بیانگر ریسک اطلاعاتی بالایی هستند که در نهایت موجب تخصیص غیربهبینه منابع مالی موجود در بازار سرمایه و تحمیل هزینه‌های تامین مالی می‌شود. به استناد پژوهش‌های قبلی بازار اقلام تعهدی را نسبت به اقلام نقدی و اقلام تعهدی غیرعادی را نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی، بیشتر قیمت‌گذاری می‌کند. بعلاوه مدیران بر اساس اهداف و برنامه‌های خود و شناختی که از محیط تجاری دارند اقلام تعهدی را برآورد نموده و رقم سود را تحت تاثیر قضاوت‌های شخصی خود قرار می‌دهند که بر این اساس با اقدام به مدیریت سود، در درجه اول پایداری سود و در درجه دوم پایداری بخش تعهدی سود را تحت تاثیر قرار می‌دهند که واکنش بازار را نیز تحت تاثیر قرار خواهد داد (چن و شان، ۲۰۱۴). چه بسا مدیران برای جلوگیری از تحمیل هزینه‌های اضافی و نیز برای انتقال اطلاعات مورد انتظار سرمایه‌گذاران برای جلوگیری از قیمت-گذاری نادرست، اقدام به مدیریت و دستکاری سودها نموده که

⁴ . Stallings

⁵ . Fairfield et al

⁶ . Hu

¹ . Abdallah

² . Mithu & Lim

³ . Chichernea et al

می‌یابد و با بهبود قابلیت پیش‌بینی عملکرد آتی، کارایی قیمت-گذاری اقلام تعهدی را نیز بهبود می‌بخشد. عبدالله (۲۰۱۸) با بررسی نقش حساب‌برسان مستقل بر اقلام تعهدی اختیاری و واکنش سرمایه‌گذاران در بازار بورس یونان نشان دهنده حداقل نقش حساب‌برس مستقل در کاهش اقلام تعهدی اختیاری و عدم اعتماد سرمایه‌گذاران در رابطه با اقلام تعهدی اختیاری و نوع حساب‌برس مستقل در قیمت‌گذاری سهام است. استالینگ (۲۰۱۷) با بررسی رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات و آگاهی بخشی اخبار سود نشان داد که محتوای اطلاعاتی سود برای شرکت‌هایی با قابلیت مقایسه بالاتر بیشتر است، که نشان می‌دهد قابلیت مقایسه به سودمندی اطلاعات برای سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری‌های ارزش‌گذاری سهام کمک می‌کند. همچنین قابلیت مقایسه، سودمندی را از طریق افزایش پاسخ به تغییرات غیرمنتظره سود مثبت افزایش می‌دهد. این تأثیر برای اخبار سود شرکت‌های کوچک، شرکت‌های با نوسان بالا، شرکت‌های رشد/ارزشی، و شرکت‌هایی با بازده دارایی‌های پایین مشاهده می‌شود، که نشان می‌دهد قابلیت مقایسه اطلاعات برای سهام‌های سوداگرانه‌تر اطلاعات بیشتری دارد. کواوا^۱ (۲۰۱۴) رابطه بین قابلیت مقایسه و کیفیت سود را با مقایسه جفت شرکت‌های یک صنعت در یک تحقیق پس‌رویدادی بررسی کرد. نتایج پژوهش وی نشان می‌دهد شرکت‌هایی که قابلیت مقایسه پایین‌تری دارند؛ دارای اقلام تعهدی بیشتر و در نتیجه، کیفیت سود پایین‌تری هستند. این پژوهش نقش حساب‌برس را به عنوان عامل اقتصادی برون‌سازمانی در افزایش قابلیت مقایسه سود گزارش شده صاحبکار نشان می‌دهد. جنگ بان و همکاران^۲ (۲۰۱۶)، با بررسی تأثیر قابلیت مقایسه صورت مالی بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام، با بکارگیری مدل دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) در یک تحقیق پس‌رویدادی، نشان دادند که ریسک سقوط آتی قیمت سهام با افزایش قابلیت مقایسه صورت مالی کاهش می‌یابد و این رابطه منفی در محیط‌هایی شدیدتر است که در آن مدیران بیشتر به دنبال مخفی کردن اخبار منفی هستند و قابلیت مقایسه اطلاعات می‌تواند واکنش نامتقارن بازار نسبت به اخبار خوب و بد را تعدیل کند. سان (۲۰۱۶) رابطه بین قابلیت مقایسه صورتهای مالی و مدیریت سود را در کشور آمریکا را در یک تحقیق پس‌رویدادی و با بکارگیری مدل رگرسیونی چندمتغیره بررسی کرد. نتایج پژوهش وی نشان داد که افزایش قابلیت مقایسه صورتهای مالی با کاهش مدیریت سود حسابداری و افزایش مدیریت سود واقعی رابطه دارد و این رابطه با وجود محیط اطلاعاتی قوی و کیفیت

می‌دهد که قابلیت مقایسه صورتهای مالی بر محیط‌های اطلاعاتی در یک کشور به شدت فرهنگی تأثیر منفی می‌گذارد. الهادی و همکاران (۲۰۲۰) با بررسی رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات و کارایی سرمایه‌گذاری، نشان دادند که قابلیت مقایسه صورتهای مالی ریسک‌های مرتبط با سرمایه‌گذاری کمتر از حد و بیش از حد را کاهش می‌دهد. آنها همچنین دریافتند که رقابت در بازار محصول رابطه بین قابلیت مقایسه صورتهای مالی و کارایی سرمایه‌گذاری را تعدیل می‌کند و این نتیجه را تابعی از یک محیط رقابتی می‌دانند که در آن شرکت‌ها معمولاً اطلاعات خصوصی کمتری را افشا می‌کنند. این به نوبه خود تأثیر قابل مقایسه بودن صورتهای مالی را بر کارایی سرمایه‌گذاری کاهش می‌دهد. برعکس، جایی که سطوح بالاتری از رقابت در بازار محصول وجود دارد، احتمال کمتری وجود دارد که شرکت‌ها کمتر سرمایه‌گذاری کنند. دوانگ و تورانگ (۲۰۲۱) با بررسی نقش قابلیت مقایسه صورتهای مالی هدف در کارایی تصمیمات تصاحب، نشان دادند که شرکت‌های خریدار هنگام دستیابی به اهدافی با قابلیت مقایسه صورتهای مالی بالاتر، بازده اعلامی بالاتر، هم‌افزایی بالاتر و عملکرد عملیاتی بهتری پس از اکتساب را تجربه می‌کنند. نتایج نسبت به معیار جدید مقایسه‌پذیری صورتهای مالی قوی است و نشان می‌دهد که اطلاعات حسابداری قابل مقایسه در واقع کارایی تخصیص سرمایه را تسهیل می‌کند. سان و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای به بررسی کیفیت محیط اطلاعات و حق الزحمه حسابرسی در ۳۰ کشور و طی دوره ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۷ پرداختند. نتایج نشان داد که حساب‌برسان برای شرکت‌های با کیفیت محیط کاری بالا، ریسک کمتر و در نتیجه حق الزحمه کمتری را مد نظر قرار می‌دهند و رفاه کارکنان به عنوان یک عامل مشخص قیمت‌گذاری خدمات حسابرسی مورد استفاده قرار می‌گیرد. ژوان و همکاران (۲۰۱۹) با بررسی قیمت‌گذاری اجزای سود با توجه به پایداری آنها، نشان دادند که بازار سود را بصورت اشتباهی قیمت‌گذاری می‌کند ولی زمانی که سود به اجزای نقدی و تعهدی تفکیک می‌شود، اجزایی که دارای پایداری کمتری هستند نسبت به اجزای با پایداری بیشتر، به اشتباه توسط بازار بیش از واقع قیمت‌گذاری می‌شوند یعنی بازار اقلام تعهدی را بیشتر از اقلام نقدی قیمت‌گذاری می‌کند. چن و گانگ (۲۰۱۹) با بررسی مقایسه‌پذیری حسابداری، کیفیت گزارشگری مالی و قیمت‌گذاری اقلام تعهدی، نشان دادند که با افزایش قابلیت مقایسه اطلاعات، کیفیت گزارشگری مالی و دقت وصحت پیش‌بینی‌های مدیریت نیز افزایش یافته

^۲. Jeong-Bon et al

^۱. Kawada

قیمت‌گذاری می‌کند. مشایخی و همکاران (۱۳۸۸) با بررسی قدرت توضیح دهندگی اقلام تعهدی (غیر عادی) در رابطه با رفتار بازده سهام: بررسی تأثیر سود و ریسک سیستماتیک شرکت ها، نشان دادند که نسبت جریان نقد عملیاتی به قیمت شامل قدرت توضیح دهندگی کل اقلام تعهدی (غیرعادی) برای بازده های سالانه ی آتی و بازده های اعلانی آتی نمی شود. و بنابراین ناهنجاری اقلام تعهدی نشانه ای از ناهنجاری ارزشی - رشدی نیست.

فرضیات پژوهش

قابلیت مقایسه بالای اطلاعات با کیفیت بالای گزارشگری مالی در ارتباط است به گونه‌ای که سبب تخصیص بهینه منابع (دوانگ و تورانگ، ۲۰۲۱)، کاهش خطای پیش‌بینی سود (دی فرانکو و همکاران، ۲۰۱۶)، پایداری بیشتر، مدیریت و دستکاری کمتر سود، محتوای اطلاعاتی بیشتر و دقت بالاتر سود (چنگ و گانگ، ۲۰۱۹) و کاهش مشکلات نمایندگی و تقویت تکرارپذیری سودهای گزارش شده می‌شود (الهادی و همکاران، ۲۰۲۰). از طرفی هر عامل مربوط به ریسک های خاص مشتری می تواند بر تصمیمات قیمت گذاری حسابرسان تأثیر بگذارد (اورمازابال، ۲۰۱۸) و هرچه قابلیت مقایسه حسابداری مشتری بیشتر باشد، ریسک اطلاعاتی مشتری کمتر برآورد شده و تلاش موسسه حسابرسی کمتر خواهد بود (ژانگ، ۲۰۱۸؛ خوان و همکاران^۱، ۲۰۲۰). با توجه به امکان بیشتر دستکاری اقلام تعهدی نسبت به اقلام نقدی توسط مدیریت و قیمت‌گذاری نادرست اقلام تعهدی توسط بازار بر اساس درجه پایداری آنها که این پایداری می‌تواند ناشی از مدیریت سود باشد، کارایی کمتر قیمت گذاری اقلام تعهدی، به سبب ایجاد شکاف در تایید کیفیت اطلاعات حسابداری و تردید در قابلیت اتکای اقلام تعهدی، از یک طرف قابلیت پیش‌بینی سود، دقت و پایداری سود را کاهش می‌دهد و از طرفی ریسک دستکاری اطلاعات حسابداری برای مدیریت اطلاعات و در نتیجه ریسک حسابرسی و هزینه‌های حسابرسی را افزایش می‌دهد (چن و گانگ، ۲۰۱۹؛ عبدالله، ۲۰۱۸). بر این اساس و بر اساس مبانی نظری پیش گفته، فرضیاتی به شرح زیر ارائه گردید:

- ۱) قابلیت مقایسه اطلاعات بر پایداری سود تأثیر دارد.
- ۲) قابلیت مقایسه اطلاعات بر حق الزحمه حسابرسی تأثیر دارد.
- ۳) قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری بر رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات و پایداری سود تأثیر دارد.

حسابرسی تعدیل می‌شود. ماتیو و لیم (۲۰۱۵) با بررسی اقلام تعهدی، پایداری سود و قیمت سهام نشان دادند که اتکاپذیری پایین مجموع اقلام تعهدی سبب پایداری کمتر سود می‌شود. رحیمی و خدای پور (۱۳۹۹) با بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر پایداری و قیمت‌گذاری اقلام عادی و غیرعادی اجزای نقدی و تعهدی سود نشان دادند در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا^۱ تغییرات وجه نقد نسبت به اقلام تعهدی دارای پایداری بیشتری هستند. همچنین در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا^۱ اقلام تعهدی عادی نسبت به اقلام تعهدی غیر عادی دارای پایداری بیشتری هستند. و بازار در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا^۱ اقلام تعهدی را نسبت به اقلام نقدی بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند. اما در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا^۱ بازار اقلام تعهدی غیر عادی را نسبت به اقلام تعهدی عادی بیشتر از واقع قیمت‌گذاری نمی‌کند. بنایی قدیم و همکاران (۱۳۹۹) با بررسی تأثیر استراتژی کسب و کار بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی نشان دادند استراتژی کسب و کار (استراتژی تهاجمی و استراتژی تدافعی) بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی به ترتیب تأثیر مثبت و منفی دارد. همچنین مشخص شد اثر تعاملی عدم تقارن اطلاعاتی با استراتژی کسب و کار (استراتژی تهاجمی و تدافعی) بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی به ترتیب تأثیر منفی و مثبت معنی‌دار دارد. حسن بگلو (۱۳۹۹) با بررسی دوره تصدی مدیرعامل بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی با تأکید بر اندازه حسابرس بر پایداری سود نشان می‌دهد که دوره تصدی مدیرعامل بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی بررسی تأثیر معنادار دارد. اندازه حسابرس، تأثیر مستقیم دوره تصدی مدیرعامل بر قابلیت مقایسه صورتهای را تقویت می‌کند و منجر به پایداری سود بیشتر می‌شود. عرب زاده و همکاران (۱۳۹۷) با بررسی تبیین ناهنجاری اقلام تعهدی با استفاده از مدل قیمت‌گذاری چند عاملی در بورس اوراق بهادار تهران، نشان دادند که بین اقلام تعهدی و بازده سهام همگرایی وجود دارد و این همگرایی به قیمت‌گذاری نادرست سرمایه‌گذاران نسبت داده می‌شود. به بیان دیگر، ناهنجاری اقلام تعهدی برگرفته از قیمت‌گذاری نادرست است. شهریاری و همکاران (۱۳۹۳) با بررسی قیمت‌گذاری عقلایی جریانات نقدی ناشی از عملیات، اقلام تعهدی عادی و اقلام تعهدی غیرعادی برآوردی، نشان دادند بازار تداوم جریانات نقدی ناشی از فعالیت‌های عملیاتی را کم برآورد کرده و بنابراین آن را پایین قیمت‌گذاری می‌کند. برعکس، بازار تداوم اقلام تعهدی عادی و غیرعادی را بالا برآورد کرده و بنابراین آنها را بالا

^۱ . Xuan et al

۴) قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری بر رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات و حق الزحمه حسابرسی تاثیر دارد.

روشناسی پژوهش و جامعه آماری

این پژوهش براساس طبقه بندی بر مبنای هدف، کاربردی است و از لحاظ طبقه بندی برحسب روش از نوع توصیفی-همبستگی و با استفاده از رویکرد پس رویدادی، انجام شده است. همچنین در برآورد مدل از نرم افزار استاتا استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش، شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۹۳ تا سال ۱۴۰۰ (دوره ۸ ساله) است. نمونه مورد مطالعه این پژوهش، متشکل از کلیه شرکت های موجود در جامعه آماری است که حائز معیارهای زیر باشند: ۱. پایان سال مالی منتهی به پایان اسفند. ۲. عدم تغییر دوره مالی در دوره (۸ ساله) مورد بررسی، ۳. در دسترس بودن اطلاعات مربوط به متغیرهای انتخاب شده، ۴. جزو شرکت های واسطه گری مالی، لیزینگ، بانک ها، بیمه ها و سرمایه گذاری ها نباشد. ۵. عدم توقف معاملاتی بیش از ۶ ماه. ۶. با توجه به نحوه محاسبه متغیر قابلیت مقایسه (داده های شش ماهه برای ۸ دوره)، لازم است که در هر صنعت حداقل ۴ شرکت وجود داشته باشد. در نتیجه اعمال شرایط فوق، ۱۲۹ شرکت و یا ۱۰۳۲ سال-شرکت از جامعه آماری جهت انجام آزمون ها انتخاب شدند.

مدل های پژوهش و نحوه آزمون فرضیه ها

برای آزمون فرضیه های پژوهش مطابق پژوهش های قبلی (خوان و همکاران، ۲۰۲۰؛ الهادی و همکاران، ۲۰۲۰؛ آنتونی و جیمز ۲۰۱۹؛ کاوادا، ۲۰۱۴؛ استالینگ، ۲۰۱۷)؛ از چهار مدل زیر استفاده می شود که در مدل شماره ۱ و ۲ ضریب β_1 بیانگر میزان تاثیرگذاری قابلیت مقایسه صورت های مالی بر پایداری سود و حق الزحمه حسابرسی و در مدل شماره ۳ و ۴ ضریب β_2 بیانگر اثر تعاملی قیمت گذاری اقلام تعهدی با قابلیت مقایسه اطلاعات بر پایداری سود و حق الزحمه حسابرسی است:

مدل فرضیه اول:

$$E_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Comp}_{it-1} + \beta_2 \text{OPCYCLE}_{it} + \beta_3 \text{INST}_{it} + \beta_4 \text{BIGN}_{it} + \beta_5 \text{SIZE}_{it} + \beta_6 \text{BM}_{it} + \beta_7 \text{Lev}_{it} + \beta_8 \Delta \text{REV}_{it} + \beta_9 \text{SaleVOL}_{it} + \beta_{10} \text{ROA}_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل فرضیه دوم:

$$\text{AuditFees}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Comp}_{it-1} + \beta_2 \text{OPCYCLE}_{it} + \beta_3 \text{INST}_{it} + \beta_4 \text{BIGN}_{it} + \beta_5 \text{SIZE}_{it} + \beta_6 \text{BM}_{it} + \beta_7 \text{Lev}_{it} + \beta_8 \Delta \text{REV}_{it} + \beta_9 \text{SaleVOL}_{it} + \beta_{10} \text{ROA}_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل فرضیه سوم:

$$E_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Comp}_{it-1} + \beta_2 \text{Efficiency}_{it} + \beta_3 (\text{Comp}_{it-1} \times \text{Efficiency}_{it}) + \beta_4 \text{OPCYCLE}_{it} + \beta_5 \text{INST}_{it} + \beta_6 \text{BIGN}_{it} + \beta_7 \text{SIZE}_{it} + \beta_8 \text{BM}_{it} + \beta_9 \text{Lev}_{it} + \beta_{10} \Delta \text{REV}_{it} + \beta_{11} \text{SaleVOL}_{it} + \beta_{12} \text{ROA}_{it} + \varepsilon_{it}$$

مدل فرضیه چهارم:

$$\text{AuditFees}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{Comp}_{it-1} + \beta_2 \text{Efficiency}_{it} + \beta_3 (\text{Comp}_{it-1} \times \text{Efficiency}_{it}) + \beta_4 \text{OPCYCLE}_{it} + \beta_5 \text{INST}_{it} + \beta_6 \text{BIGN}_{it} + \beta_7 \text{SIZE}_{it} + \beta_8 \text{BM}_{it} + \beta_9 \text{Lev}_{it} + \beta_{10} \Delta \text{REV}_{it} + \beta_{11} \text{SaleVOL}_{it} + \beta_{12} \text{ROA}_{it} + \varepsilon_{it}$$

تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش

متغیرهای وابسته: (۱) حق الزحمه حسابرسی

$\text{Ln}(\text{AUDFEES})_{it}$: منظور از حق الزحمه حسابرس حاصل لگاریتم طبیعی هزینه حسابرسی شرکت است و دلیل لگاریتم-گیری ایجاد یکنواختی و همسانی بیشتر است (خوان و همکاران، ۲۰۲۰؛ چان و همکاران^۱، ۲۰۱۳؛ دیانتی و بیاتی، ۱۳۹۴). (۲) پایداری سود (E): پایداری سود به معنی تکرارپذیری (استمرار) سود جاری است. هر چه پایداری سود بیشتر باشد، یعنی شرکت توان بیشتری برای حفظ سودهای جاری دارد (میتوهو و لیم، ۲۰۱۵؛ ریچاردسون، ۲۰۰۵).

رابطه (۱)

$$NIBE_{i,t} = a_0 + bNIBE_{i,t-1} + u_t$$

که $NIBE_{i,t}$ سود قبل از اقلام غیرمترقبه شرکت i در سال t (که با استفاده از جمع دارایی های ابتدای سال و شاخص سطح عمومی قیمت ها تعدیل شده است) و $NIBE_{i,t-1}$ سود قبل از اقلام غیر مترقبه شرکت i در سال $t-1$ (که با استفاده از جمع دارایی های ابتدای سال و شاخص سطح عمومی قیمت ها تعدیل شده است) است. هر چه ضریب b بزرگ تر باشد، سود پایدارتر است و کیفیت بیشتری دارد (هیرشلیفر و همکاران، ۲۰۱۶).

متغیر مستقل: قابلیت مقایسه اطلاعات (ACCTCOMP)

برای اندازه گیری قابلیت مقایسه صورت مالی از مدل دفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) استفاده می شود. در این مدل دو شرکت زمانی مشابه در نظر گرفته می شوند که برای مجموعه ای از رویدادهای اقتصادی یکسان (مثل بازده)، گزارش مالی (مثل سود حسابداری) مشابهی ارائه کرده باشند. برای اندازه گیری قابلیت مقایسه بین دو شرکت Z و i ابتدا برای هر شرکت-سال مدل رگرسیونی به شرح رابطه ۲ با استفاده از داده های سری زمانی

^۱. Chan et al

متغیر تعدیلگر: قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری (DA)
 اقلام تعهدی اختیاری با استفاده از مدل جونز محاسبه می شود
 (آنتونی و جیمز، ۲۰۱۹):

رابطه (۶)

$$\frac{TA_{i,t}}{A_{i,t-1}} = \beta_1 \frac{1}{A_{i,t-1}} + \beta_2 \frac{\Delta REV_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \beta_3 \frac{PPE_{i,t}}{A_{i,t-1}} + \epsilon_{i,t}$$

در این رابطه: (TA): مجموع اقلام تعهدی (تفاوت بین سود خالص یعنی NI و جریان نقد عملیاتی (OCF)، (A): مجموع دارایی ها (NI): سود خالص قبل از اقلام مترقبه، (CFO): جریان نقد خالص فعالیت های عملیاتی، (REV): مجموع درآمد (فروش) (تغییرات درآمد که از تفاوت فروش سال قبل و سال جاری می باشد)، (PPE): دارایی های ثابت مشهود (اموال، ماشین آلات و تجهیزات ناخالص)، اقلام تعهدی اختیاری (DA) به شرح زیر حساب می شوند (علی خانی و همکاران، ۱۳۹۶):

$$DA_{it} = \frac{TA_{it}}{A_{it-1}} - NDA_{it} \quad \text{رابطه (۷)}$$

ضریب قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری همان کارایی قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری خواهد بود:

$$RET_{it} = \alpha_i + \beta_1 NDA_{it} + \beta_2 DA_{it} + \beta_3 CFO_{it} + \epsilon_i$$

که RET بازدهی سهام - NDA اقلام تعهدی غیر اختیاری - DA اقلام تعهدی اختیاری - CFO جریانهای نقد عملیاتی هستند و ضریب β_2 بیانگر قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری است (علی خانی و همکاران، ۱۳۹۶؛ چن و گانگ، ۲۰۱۹).

متغیرهای کنترل: اندازه شرکت (Size): از لگاریتم طبیعی جمع فروش های پایان سال مالی شرکت استفاده می شود (جوئل و همکاران^۲، ۲۰۲۰). نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار (BM): برابر است با ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام تقسیم بر ارزش بازار حقوق صاحبان سهام در پایان دوره. که معمولاً به عنوان معیار اندازه گیری پتانسیل رشد مورد استفاده قرار می گیرد. طبق تحقیقات گذشته گزارش شده است که نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار رابطه مثبتی با عملکرد آتی مدیریت دارد (چن و گانگ، ۲۰۱۹). هرم مالی (Lev): نسبت اهرمی یا بدهی برابر با کل بدهی های شرکت تقسیم بر کل دارایی های آن است (جوئل و همکاران، ۲۰۲۰). بازده دارایی ها (ROA): بازده دارایی ها که از نسبت سود خالص قبل از بهره و مالیات تقسیم بر کل دارایی ها به دست می آید. چرخه عملیاتی (OPCYCLE): چرخه عملیاتی که به عنوان لگاریتم مجموع دوره گردش مطالبات به اضافه دوره

(شش ماهه) برای دوره سه ساله اخیر منتهی به پایان سال t برآورده می شود (سیوی^۱، ۲۰۱۶؛ ژانگ، ۲۰۱۸؛ بنایی قدیم و همکاران، ۱۳۹۹).

رابطه (۲)

$$Earning_{i,t} = \alpha_{i,t} + \beta_{i,t} Return_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

که در آن $Earning_{i,t}$ سود خالص شرکت i در شش ماه t تقسیم بر ارزش بازار سهام شرکت در ابتدای شش ماه و $Return_{i,t}$ بازده سهام شرکت i در شش ماه t. ضرایب برآورده شده از رابطه 2 برای هر شرکت-سال، معیاری از عملیات حسابداری آن شرکت است. یعنی $\hat{\alpha}_i$ و $\hat{\beta}_i$ نشان دهنده عملیات حسابداری شرکت i ضرایب $\hat{\alpha}_i$ و $\hat{\beta}_i$ معرف عملیات حسابداری شرکت i است. شباهت بین عملیات حسابداری دو شرکت، میزان قابلیت مقایسه بین دو شرکت را نشان می دهد. به منظور برآورد تفاوت بین عملیات حسابداری دو شرکت z و i از مفهوم قابلیت مقایسه (ارائه گزارش های مشابه درباره مجموعه ای از رویداد های مشابه) استفاده می شود. از این رو، در هر سال از طریق رابطه های 4 و 3 سود شرکت i به طور جداگانه یکبار با ضرایب خود شرکت i یک بار با ضرایب شرکت z، اما با بازده شرکت i^(۸) (رویداد مشابه) برای دوره زمانی مشابه با دوره زمانی رابطه 2 پیش بینی می شود. رابطه (۳)

$$E(Earning)_{ii,t} = \alpha_i + \beta_i Return_{i,t}$$

رابطه (۴)

$$E(Earning)_{ij,t} = \alpha_j + \beta_j Return_{i,t}$$

سپس قابلیت مقایسه بین دو شرکت z و i در سال t از طریق رابطه 5 محاسبه می شود.

رابطه (۵)

$$ComAcc_{ij,t} = \frac{-1}{8} \sum_{t=7}^t |E(Earning)_{ii,t} - E(Earning)_{ij,t}|$$

مقدار ریاضی بیشتر برای $ComAcc_{ij,t}$ نشان دهنده قابلیت مقایسه بیشتر بین دو شرکت است. به طریق مشابه برای هر سال و هر جفت شرکت i با شرکت های z عضو یک صنعت، معیار $ComAcc_{ij,t}$ محاسبه می شود و میانگین 4 عدد بزرگ تر محاسبه شده برای آن، معیار قابلیت مقایسه خاص شرکت i تعریف می شود که با $Com_{j,t}$ نشان داده می شود (دفرانکو و همکاران، ۲۰۱۱؛ سیوی، ۲۰۱۶؛ آنتونی و جیمز، ۲۰۱۹).

². Joel et al

¹. Seavey et al

مقدار کمینه برای متغیر قابلیت مقایسه اطلاعات برابر با 0/51- است که مربوط به شرکت فروسیلیس در سال ۱۳۹۵ بوده و مقدار بیشینه برای متغیر قابلیت مقایسه اطلاعات برابر با 0/0003- است که مربوط به شرکت پارس دارو در سال ۱۳۹۸ است که بیانگر کیفیت بالای گزارشگری برای این شرکت می- باشد. به طور کلی پارامترهای پراکندگی، معیاری برای تعیین میزان پراکندگی از یکدیگر یا میزان پراکندگی آن‌ها نسبت به میانگین است. از مهم‌ترین پارامترهای پراکندگی، انحراف معیار است. مقدار این پارامتر برای حق الزحمه حسابداری برابر با 3/3809 و برای قابلیت مقایسه اطلاعات برابر است با 0/0701 می‌باشد که نشان می‌دهد این دو متغیر به ترتیب دارای بیشترین و کمترین انحراف معیار هستند. کمینه و بیشینه نیز کمترین و بیشترین را در هر متغیر نشان می‌دهد. به عنوان مثال بزرگترین مقدار اندازه شرکت 20/46 است.

همانطور که در جدول 2 قابل مشاهده است، جمع کل شرکت سال‌های مورد بررسی برابر با ۱۰۳۲ می‌باشد که از بین آنها تعداد ۲۳۵ شرکت سال ۲۲/۷۷ درصد شرکت‌ها توسط موسسات حسابرسی رتبه الف و ۷۹۷ شرکت - سال معادل ۷۷/۲۳ درصد شرکت‌ها توسط سایر موسسات حسابرسی، حسابرسی شده‌اند.

گردش موجودی تعریف می‌شود. نوسانات فروش (SALEVOL): ، به عنوان انحراف استاندارد درآمد فروش در طول چهار سال گذشته اندازه گیری شده است. مالکیت نهادی (INST): به عنوان درصد کل سهام متعلق به مالکان نهادی تعریف شده است. کیفیت حسابرسی (TOPAuditor): متغیر شاخصی که اگر شرکت حسابرس از موسسات حسابرسی رتبه الف باشد برابر با یک و در غیر این صورت صفر است. تغییرات فروش (ΔREV): تغییر در نسبت فروش خالص به دارایی‌های ابتدای دوره جاری نسبت به سال قبل (چن و گانگ، ۲۰۱۹؛ جوئل و همکاران، ۲۰۲۰).

آمار توصیفی

به منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها و تجزیه و تحلیل دقیق آن‌ها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. جدول (۱)، آمار توصیفی داده‌های مربوط به متغیرهای مورد استفاده در تحقیق را نشان می‌دهد. آمار توصیفی مربوط به ۱۲۹ شرکت نمونه طی دوره زمانی ۸ ساله (۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰) می‌باشد. مقدار کمینه برای متغیر پایداری سود برابر با ۰.۸۳- است که مربوط به شرکت مه‌رام در سال ۱۳۹۵ بوده و مقدار بیشینه برای متغیر پایداری سود برابر با ۰.۸۱ است که مربوط به شرکت کارخانجات داروپخش در سال ۱۳۹۸ است همچنین

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش

نام متغیر	نماد	تعداد	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
پایداری سود	E	۱۰۳۲	۰/۴۷۳۳	۰/۸۶۱۱	-۰/۸۳۲	۰/۸۱۵
حق الزحمه حسابرسی	AuditFees	۱۰۳۲	۴/۹۴۸	۳/۳۸۰	۰	۹/۵۴
قابلیت مقایسه	Comp	۱۰۳۲	-۰/۰۷۴۷	۰/۰۷۰۱	-۰/۰۵۱۱	-۰/۰۰۰۳
قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری	Efficiency	۱۰۳۲	-۰/۱۵۹۱	۰/۵۱۹۹	-۰/۹۶۳	۰/۹۸۲
چرخه عملیاتی	OPCYCLE	۱۰۳۲	۰/۱۴۰۲	۰/۱۹۸۹	-۰/۹۸۵	۰/۹۷۷
مالکیت نهادی	INST	۱۰۳۲	۰/۷۰۶۳	۰/۱۸۶۸	۰/۱۱۵	۰/۹۵۰
اندازه شرکت	SIZE	۱۰۳۲	۱۴/۴۱۳	۱/۴۷۲	۱۰/۳۲	۲۰/۴۶
ارزش دفتری به بازار	BM	۱۰۳۲	۰/۳۷۵۹	۰/۲۳۲۲	۰/۰۵۷	۱/۲۱۰
اهرم مالی	Lev	۱۰۳۲	۰/۵۶۶۴	۰/۲۱۴۱	۰/۰۳۴	۱/۵۶۴
تغییر در فروش	ΔREV	۱۰۳۲	۰/۵۲۰۸	۰/۲۹۰۳	۰/۰۷۳	۱/۷۶۰
نوسانات فروش	SaleVOL	۱۰۳۲	۰/۳۵۰۲	۰/۱۸۵۵	۰/۰۱۴	۰/۹۶۰
بازده دارایی‌ها	ROA	۱۰۳۲	۰/۱۳۹۷	۰/۱۵۴۴	-۰/۴۰۲	۰/۵۹۱

جدول ۲: توزیع فراوانی متغیر اندازه حسابرس

اندازه حسابرس	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۰	۷۹۷	۷۷/۲۳	۷۷/۲۳
۱	۲۳۵	۲۲/۷۷	۱۰۰/۰۰
کل	۱۰۳۲	۱۰۰/۰۰	

یافته‌های استنباطی

توزیع خطاهای مدل رگرسیون باید نرمال (با میانگین صفر و واریانس متناهی) باشد. چنانچه توزیع مقادیر خطا در مدل نرمال نباشد نتایج رگرسیون چندان قابل اتکا نخواهد بود. برای این منظور از آزمون شاپیرو ویلک به شرح جدول (۳) استفاده شده است. مشاهده می‌شود که سطح معناداری بیشتر از ۵ درصد می‌باشد که بیانگر نرمال بودن توزیع خطاهای باقی مانده در مدل‌های رگرسیونی فوق است.

برای آزمون ناهمسانی واریانس از آزمون والد تعدیل شده استفاده شد، نتایج (جدول ۴) نشان داد که سطح معنی‌داری آزمون والد تعدیل شده در هر چهار مدل کمتر از ۵ درصد است و بیانگر وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلاص بود. لازم به توضیح است که این مشکل در تخمین نهایی مدل‌ها (با روش وزن دهی به داده‌ها از طریق دستور gls) رفع گردیده است. برای آزمون خودهمبستگی مقادیر خطا از آزمون والد ریج استفاده شد. بر اساس نتایج سطح معناداری آزمون والد ریج (جدول ۵) در هر دو مدل بیش از ۵ درصد بود که بیانگر عدم وجود خودهمبستگی سریالی است که این مشکل در تخمین نهایی مدل با اجرای دستور Auto Correlation رفع شده است. عامل تورم واریانس (VIF) شدت همخطی چندگانه را ارزیابی می‌کند. به عنوان یک قاعده تجربی اگر مقدار VIF بزرگتر از ۱۰ باشد همخطی چندگانه بالا می‌باشد. نتایج آزمون هم خطی (جدول ۸ تا ۱۱) نشانگر این است که مقادیر عامل تورم واریانس کمتر از عدد ۵،

تلورانس بیش از ۰/۲ است که بیانگر عدم وجود هم خطی می‌باشد.

نتایج آزمون چاو در جدول ۶، بیانگر این است که یکسان بودن عرض از مبدأ برای تمامی شرکت‌های مورد مطالعه در سطح معنی‌دار ۵ درصد رد نمی‌شود و می‌توان برای برآورد مدل از روش داده‌های تابلویی استفاده نمود. نتایج آزمون هاسمن در جدول ۷، نیز نشان می‌دهد که فرضیه صفر مبنی بر انتخاب روش با اثرات تصادفی برای تخمین مدل دوم (به غیر از مدل‌های اول، سوم و چهارم) در سطح معنی‌دار ۵ درصد رد شده و لذا برای برآورد مدل‌ها می‌توان از روش با اثرات ثابت استفاده نمود.

جدول (۸)، نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش را نشان می‌دهد. ضریب تعیین برابر با ۰/۳۳۴ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته‌اند ۳۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. همچنین آماره دوربین- واتسون نیز مابین ۱/۵ و ۲/۵ است و نشان از نبود خودهمبستگی مرتبه اول در مدل می‌باشد. نتایج آزمون فرضیه اول نشان می‌دهد که متغیر قابلیت مقایسه اطلاعات دارای ضریب مثبت (۰/۲۳۲۳) و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد (۰/۰۰۰) است از این رو می‌توان گفت قابلیت مقایسه صورتهای مالی تأثیر مستقیم بر پایداری سود دارد و فرضیه اول در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد پذیرش قرار می‌گیرد. استدلال بر این است که با افزایش قابلیت مقایسه صورتهای مالی و بهبود کیفیت گزارشگری مالی، پایداری سود افزایش می‌یابد.

جدول ۳- آزمون نرمال بودن باقیمانده‌ها

نام متغیر	آماره آزمون	سطح معناداری	نتیجه
فرضیه اول	۱/۰۲	۰/۵۹۹۱	توزیع نرمال دارد
فرضیه دوم	۰/۷۶	۰/۶۸۲۲	توزیع نرمال دارد
فرضیه سوم	۰/۸۹	۰/۶۳۹۴	توزیع نرمال دارد
فرضیه چهارم	۳/۸۲	۰/۱۴۹	توزیع نرمال دارد

جدول ۴، نتایج آزمون ناهمسانی واریانس

مدل آزمون	آماره آزمون	سطح معنی‌داری	نتیجه آزمون
فرضیه اول	688/76	۰/۰۰۰	وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلاص
فرضیه دوم	893/63	۰/۰۰۰	وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلاص
فرضیه سوم	981/65	۰/۰۰۰	وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلاص
فرضیه چهارم	633/78	۰/۰۰۰	وجود ناهمسانی واریانس در جملات اخلاص

جدول ۵، نتایج آزمون خودهمبستگی سریالی

مدل آزمون	آماره آزمون	سطح معنی داری	نتیجه آزمون
فرضیه اول	۵/۵۵۸	۰/۰۱۹۹	وجود خودهمبستگی سریالی در جملات اخلاقی
فرضیه دوم	۴۶/۵۴۲	۰/۰۰۰	وجود خودهمبستگی سریالی در جملات اخلاقی
فرضیه سوم	۵/۱۰۲	۰/۰۲۵۶	وجود خودهمبستگی سریالی در جملات اخلاقی
فرضیه چهارم	۴۶/۰۷۶	۰/۰۰۰	وجود خودهمبستگی سریالی در جملات اخلاقی

جدول ۶، نتایج آزمون اف لیمر (چاو)

مدل آزمون	آماره آزمون	سطح معنی داری	نتیجه آزمون
فرضیه اول	۱/۹۷	۰/۰۰۰	پذیرش الگوی داده‌های تابلویی
فرضیه دوم	۱۴/۵۸	۰/۰۰۰	پذیرش الگوی داده‌های تابلویی
فرضیه سوم	۱/۹۶	۰/۰۰۰	پذیرش الگوی داده‌های تابلویی
فرضیه چهارم	۱۴/۷۱	۰/۰۰۰	پذیرش الگوی داده‌های تابلویی

جدول ۷، نتایج آزمون هاسمن

مدل آزمون	آماره آزمون	سطح معنی داری	نتیجه آزمون
فرضیه اول	۱۳/۱۶	۰/۲۱۴۷	پذیرش اثرات تصادفی عرض از مبدا
فرضیه دوم	۱۹/۲۱	۰/۰۳۷۷	پذیرش اثرات ثابت عرض از مبدا
فرضیه سوم	۱۲/۷۳	۰/۳۸۸۶	پذیرش اثرات تصادفی عرض از مبدا
فرضیه چهارم	۱۶/۶۷	۰/۱۶۲۵	پذیرش اثرات تصادفی عرض از مبدا

جدول ۸: نتیجه آزمون مدل اول

متغیر وابسته: پایداری سود						
متغیر	نماد	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری	تلورانس (1/VIF)
قابلیت مقایسه اطلاعات	Comp	۰/۲۲۲۳	۰/۰۶۵۶	۳/۵۴۰	۰/۰۰۰	۰/۹۸۵
چرخه عملیاتی	OPCYCLE	-۰/۰۰۳۹	۰/۰۱۸۲	-۰/۲۱۰	۰/۸۳۰	۰/۹۵۶
مالکیت نهادی	INST	۰/۰۵۷۲	۰/۰۲۱۴	۲/۶۷۲	۰/۰۱۲	۰/۹۱۰
اندازه حسابرس	TOPAuditor	۰/۰۲۰۴	۰/۰۱۵۰	۲/۰۲۰	۰/۰۴۴	۰/۸۹۲
اندازه شرکت	SIZE	-۰/۰۰۵۳	۰/۰۰۵۲	-۱/۰۲	۰/۳۰۶	۰/۷۴۸
نسبت ارزش دفتری به بازار	BM	-۰/۰۶۰۸	۰/۰۳۱۶	-۱/۹۲	۰/۰۵۴	۰/۶۹۱
اهرم مالی	Lev	-۰/۰۴۵۵	۰/۰۵۴۵	-۰/۸۳۱	۰/۴۰۴	۰/۶۲۵
تغییرات فروش	ΔREV	۰/۰۲۳۵	۰/۰۲۲۳	۱/۰۵	۰/۲۹۴	۰/۸۴۸
نوسانات فروش	SaleVOL	-۰/۰۳۵۹	۰/۰۱۶۰	-۲/۲۴۳	۰/۰۰۶	۰/۹۶۵
بازده دارایی‌ها	ROA	۰/۰۲۹۸	۰/۰۴۹۸	۰/۸۰۱	۰/۴۲۴	۰/۴۰۱
عرض از مبدا		۰/۰۹۱۲	۰/۰۷۶۰	۱/۲۰۱	۰/۲۳۰	
سایر آماره‌های اطلاعاتی						
ضریب تعیین تعدیل شده			۰/۳۳۴۶			
آماره فیشر - سطح معناداری آن			۶/۲۸۲۰			
دوربین - واتسون			۱/۷۳۴۶			

جدول ۹، نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش را نشان می‌دهد. ضریب تعیین برابر با ۰/۳۸۷ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته‌اند ۳۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. همچنین آماره دوربین - واتسون نیز مابین ۱/۵ و ۲/۵ است و نشان از نبود خودهمبستگی مرتبه اول در مدل می‌باشد. نتایج آزمون فرضیه اول نشان می‌دهد که متغیر قابلیت مقایسه اطلاعات دارای ضریب ۰/۴۵۰۴ - و سطح معناداری ۰/۴۴۸ و بیشتر از ۵ درصد

نشان می‌دهد. ضریب تعیین برابر با ۰/۳۸۷ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته‌اند ۳۸ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. همچنین

و بهبود کیفیت گزارشگری مالی و در نتیجه پایداری سود می-شود.

جدول (۱۱)، نتایج آزمون فرضیه چهارم پژوهش را نشان می‌دهد. ضریب تعیین برابر با ۰/۳۸۹ درصد می باشد که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته اند ۳۸ درصد از تغییرات متغیروابسته را توضیح دهند. همچنین آماره دوربین- واتسون نیز مابین ۱/۵ و ۲/۵ است و نشان از نبود خودهمبستگی مرتبه اول در مدل می‌باشد. نتایج آزمون فرضیه چهارم نشان می‌دهد که متغیر قابلیت مقایسه اطلاعات دارای ضریب (۰/۱۶۱۵-) و سطح معناداری (۰/۸۰۲) است که تأثیری بر حق الزحمه حسابرسی ندارد و همچنین اثر تعاملی قابلیت مقایسه اطلاعات و کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی دارای ضریب (۰/۱۹۹۵) و سطح معنی‌داری (۰/۰۳۰) است که بیانگر تأثیر مثبت بر حق الزحمه حسابرسی است. از این رو می‌توان گفت فرضیه چهارم در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد پذیرش قرار می‌گیرد. استدلال بر این است که قیمت‌گذاری اقلام تعهدی توسط حسابرسان به عنوان عامل ریسک شناسایی شده، سبب کاهش کیفیت اطلاعات و در نتیجه افزایش حق الزحمه حسابرسی می‌شود.

است از این رو می‌توان گفت قابلیت مقایسه صورتهای مالی تأثیر معنی‌داری بر حق الزحمه حسابرسی ندارد و فرضیه دوم در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد پذیرش قرار نمی‌گیرد. استدلال بر این است که صرف افزایش قابلیت مقایسه صورتهای مالی، ملاک حسابرسان برای قیمت‌گذاری خدمات حسابرسی نیست. جدول (۱۰)، نتایج آزمون فرضیه سوم پژوهش را نشان می‌دهد. ضریب تعیین برابر با ۰/۳۴۸ درصد می باشد که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته اند ۳۴ درصد از تغییرات متغیروابسته را توضیح دهند. همچنین آماره دوربین- واتسون نیز مابین ۱/۵ و ۲/۵ است و نشان از نبود خودهمبستگی مرتبه اول در مدل می‌باشد. نتایج آزمون فرضیه سوم نشان می‌دهد که متغیر قابلیت مقایسه اطلاعات دارای ضریب مثبت (۰/۱۰۷۴) و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد (۰/۰۰۰) است و همچنین اثر تعاملی قابلیت مقایسه اطلاعات و کارایی قیمت‌گذاری اقلام تعهدی دارای ضریب مثبت (۰/۱۴۲۷) و سطح معنی‌داری (۰/۰۰۹) است که بیانگر تأثیر مثبت بر پایداری سود است. از این رو می‌توان گفت فرضیه سوم در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد پذیرش قرار می‌گیرد. استدلال بر این است که قیمت‌گذاری اقلام تعهدی سبب تقویت

جدول ۹، نتیجه آزمون مدل دوم

متغیر وابسته: حق الزحمه حسابرسی						
متغیر	نماد	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری	تلورانس (1/VIF)
قابلیت مقایسه اطلاعات	Comp	-۰/۴۵۰۴	۰/۵۹۳۴	-۰/۷۶۱	۰/۴۴۸	۰/۹۸۵
چرخه عملیاتی	OPCYCLE	۰/۲۶۵۴	۰/۲۰۰۷	۱/۳۲۰	۰/۱۸۶	۰/۹۵۶
مالکیت نهادی	INST	-۰/۰۷۵۱	۰/۰۱۵۷	-۴/۷۶	۰/۰۰۶	۰/۹۱۰
اندازه حسابرس	TOPAuditor	۱/۲۰۴	۰/۳۴۵۱	۳/۴۹	۰/۰۰۰	۰/۸۹۲
اندازه شرکت	SIZE	۰/۳۰۱۸	۰/۱۱۹۴	۲/۵۳۰	۰/۰۱۱	۰/۷۴۸
نسبت ارزش دفتری به بازار	BM	۰/۶۶۵۲	۰/۳۱۳۷	۲/۱۲۱	۰/۰۳۴	۰/۶۹۱
اهرم مالی	Lev	۰/۲۱۹۷	۰/۴۵۵۹	۰/۴۸۲	۰/۶۳۰	۰/۵۳۴
تغییرات فروش	ΔREV	۰/۳۸۱۴	۰/۳۷۵۲	۱/۰۲۲	۰/۳۰۹	۰/۸۴۸
نوسانات فروش	SaleVOL	۰/۵۵۶۳	۰/۴۰۶۲	۱/۳۷۲	۰/۱۷۱	۰/۹۶۵
بازده دارایی‌ها	ROA	-۰/۴۲۵۷	۰/۵۵۳۱	-۰/۷۷۳	۰/۴۴۲	۰/۴۰۲
عرض از مبدا						
سایر آماره‌های اطلاعاتی						
ضریب تعیین تعدیل شده				۰/۳۸۷۹		
آماره فیشتر - سطح معناداری آن				۵/۵۳۲۷		
دوربین- واتسون				۱/۸۸۷۹		

جدول ۱۰، نتیجه آزمون مدل سوم

متغیر وابسته: پایداری سود						
متغیر	نماد	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری	تلورانس (1/VIF)
قابلیت مقایسه اطلاعات	Comp	۰/۱۰۷۴	۰/۰۲۹۰	۳/۷۰۱	۰/۰۰۰	۰/۸۲۳
قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری	Efficiency	۰/۰۲۸۱	۰/۰۰۵۴	۵/۲۰۶	۰/۰۰۰	۰/۴۲۸
قابلیت مقایسه * قیمت گذاری اقلام تعهدی	Efficiency*Comp	۰/۱۴۲۷	۰/۰۵۵۰	۲/۵۹۴	۰/۰۰۹	۰/۴۰۹
چرخه عملیاتی	OPCYCLE	۰/۰۰۹۲	۰۰۰۰۸۶	۱/۰۶۹	۰/۳۱۹	۰/۹۴۸
مالکیت نهادی	INST	۰/۰۴۷۸	۰/۰۱۴۳	۳/۳۴	۰/۰۱۷	۰/۹۰۹
اندازه حسابرس	TOPAuditor	۰/۰۰۴۶	۰/۰۰۶۹	۰/۶۶	۰/۵۰۶	۰/۸۹۱
اندازه شرکت	SIZE	-۰/۰۰۵۸	۰/۰۰۱۹	-۲/۹۹	۰/۰۰۳	۰/۷۴۳
ارزش دفتری به بازار	BM	-۰/۰۱۹۲	۰/۰۱۲۱	-۱/۵۹	۰/۱۱۳	۰/۶۴۲
اهرم مالی	Lev	۰/۰۰۰۷	۰/۰۱۶۲	۰/۰۴۱	۰/۹۶۵	۰/۴۲۲
تغییرات فروش	ΔREV	۰/۰۱۴۳	۰/۰۱۰۳	۱/۳۸	۰/۱۶۷	۰/۸۴۵
نوسانات فروش	SaleVOL	-۰/۰۳۹۰	۰/۰۱۲۰	-۳/۲۵	۰/۰۱۳	۰/۹۶۲
بازده دارایی ها	ROA	۰/۰۴۶۸	۰/۰۲۲۲	۲/۱۰	۰/۰۳۶	۰/۴۰۱
عرض از مبدا						
سایر آماره‌های اطلاعاتی						
ضریب تعیین تعدیل شده				۰/۳۴۸۸		
آماره فیشر - سطح معناداری آن				۶/۳۰۵۷		
دوربین - واتسون				۱/۷۴۸۸		

جدول ۱۱، نتیجه آزمون مدل چهارم

متغیر وابسته: حق الزحمه حسابرسی						
متغیر	نماد	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری	تلورانس (1/VIF)
قابلیت مقایسه اطلاعات	Comp	-۰/۱۶۱۵	۰/۶۴۴۴	-۰/۰۲۵۱	۰/۸۰۲	۰/۸۴۳
قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری	Efficiency	-۰/۱۹۳۱	۰/۰۷۹۶	-۲/۴۲۵	۰/۰۰۷	۰/۴۲۰
قابلیت مقایسه * قیمت گذاری اقلام تعهدی	Efficiency*Comp	-۰/۱۹۹۵	۰/۰۶۵۷	-۳/۰۳۶	۰/۰۳۰	۰/۴۰۹
چرخه عملیاتی	OPCYCLE	۰/۲۸۰۷	۰/۲۲۲۲	۱/۲۶۱	۰/۲۰۶	۰/۹۴۸
مالکیت نهادی	INST	-۰/۰۹۹۶	۰/۰۲۴۷	-۴/۳۲	۰/۰۲۲	۰/۹۰۹
اندازه حسابرس	TOPAuditor	۱/۲۱۵۷	۰/۳۴۵۲	۳/۵۳	۰/۰۰۰	۰/۸۹۱
اندازه شرکت	SIZE	۰/۲۹۸۴	۰/۱۳۸۱	۲/۱۶	۰/۰۳۱	۰/۷۴۳
نسبت ارزش دفتری به بازار	BM	۰/۷۷۴۲	۰/۳۹۹۷	۱/۹۴	۰/۰۵۳	۰/۶۴۲
اهرم مالی	Lev	۰/۲۶۸۹	۰/۴۲۸۵	۰/۶۳	۰/۵۱۴	۰/۴۹۲
تغییرات فروش	ΔREV	۰/۳۵۹۸	۰/۳۶۰۵	۱/۰۲	۰/۳۱۸	۰/۸۴۵
نوسانات فروش	SaleVOL	۰/۵۷۷۸	۰/۱۶۱۰۷	۰/۹۵	۰/۳۴۴	۰/۹۶۲
بازده دارایی ها	ROA	-۰/۴۴۹۳	۰/۵۵۰۱	-۰/۸۲۰	۰/۴۱۴	۰/۴۰۱
عرض از مبدا						
سایر آماره‌های اطلاعاتی						

متغیر وابسته: حق الزحمه حسابرسی						
متغیر	نماد	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری	تلورانس (I/VIF)
ضریب تعیین تعدیل شده					۰/۳۸۹۰	
آماره فیشر - سطح معناداری آن				۴/۶۰۵۴		۰/۰۰۰
دوربین-واتسون					۱/۷۸۹۰	

بحث و نتیجه‌گیری

قابلیت مقایسه صورتهای مالی معیاری برای کیفیت گزارشگری مالی است که در کیفیت سودهای آتی و دامنه تلاش حسابرسی در رسیدگی به صورتهای مالی می‌تواند موثر باشد. در کنار معیارهای حسابداری موثر بر کیفیت سود و هزینه حسابرسی، واکنش بازار نسبت به اطلاعات حسابداری نیز می‌تواند در تایید یا رد کیفیت اطلاعات حسابداری موثر باشد. هدف این پژوهش بررسی تاثیر قابلیت مقایسه اطلاعات بر پایداری سود و حق الزحمه حسابرسی با تاکید بر نقش کارایی قیمت گذاری اقلام تعهدی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه اطلاعات از مدل دی فرانکو و همکاران (۲۰۱۱) و قیمت گذاری اقلام تعهدی اختیاری از طریق اقلام تعهدی اختیاری با استفاده از مدل جونز و به روش چن و گانگ (۲۰۱۹) استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد که قابلیت مقایسه صورتهای مالی دارای تاثیر مثبت معنی‌دار بر پایداری سود است. به عبارتی با افزایش قابلیت مقایسه اطلاعات، قابلیت اتکای اقلام تعهدی، دقت پیش‌بینی سود و پوشش تحلیلگران افزایش و دستکاری فرصت‌طلبانه سود، ریسک سرمایه‌گذاری و نوسان عملکرد و بازدهی‌های دارایی‌ها کاهش می‌یابد که به تکرارپذیری بیشتر سود در دوره‌های آتی منجر می‌شود. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های قبلی مانند الهادی و همکاران (۲۰۲۰)، دوانگ و تورانگ (۲۰۲۱)، چن و گانگ (۲۰۱۹)، استالینگ (۲۰۱۷)، کاوادا (۲۰۱۴)، جنگ بانگ کیم و همکاران (۲۰۱۶) و سان (۲۰۱۶) نیز سازگار است. نتایج پژوهش بیانگر عدم تاثیر قابلیت مقایسه صورتهای مالی بر حق الزحمه حسابرسی است که بیانگر عدم توجه حسابرسان به شاخص قابلیت مقایسه صورتهای مالی و عدم توجه حسابرسان به فعالیت‌های مشابه و در نتیجه رسیدگی مستقل به هر فعالیت است. این نتیجه غیرهم‌راستا با نتایج پژوهش‌های قبلی مانند سان و همکاران (۲۰۲۰)، چن و گانگ (۲۰۱۹) و ژانگ (۲۰۱۸) است.

همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد قیمت‌گذاری اقلام تعهدی اختیاری دارای تاثیر مثبت معنی‌دار بر پایداری سود و بر

رابطه بین قابلیت مقایسه اطلاعات و پایداری سود است. به عبارتی مدیران سودهای با قابلیت مقایسه بالا را به همراه اقلام تعهدی اختیاری برای علامت‌دهی سودهای آتی استفاده کرده و به این صورت اطلاعات محرمانه را به بازار مخابره می‌کنند. این نتیجه با پژوهش‌های چن و شان (۲۰۱۴)، ونیز (۲۰۱۳)، چن و گانگ (۲۰۱۹)، دوانگ و تورانگ (۲۰۲۱) و الهادی و همکاران (۲۰۲۰) نیز هم‌راستا است. ولی بر اساس نتایج بدست آمده با وجود تاثیر منفی معنی‌دار قیمت‌گذاری اقلام تعهدی بر حق الزحمه حسابرسی، قیمت‌گذاری اقلام تعهدی تاثیر معنی‌داری بر رابطه بین قابلیت مقایسه صورتهای مالی و حق الزحمه حسابرسی ندارد. به عبارتی حسابرسان از قیمت‌گذاری اقلام تعهدی به عنوان شاخصی برای باورپذیری و قابلیت اتکای بیشتر اقلام تعهدی و معیاری برای کیفیت اطلاعات حسابداری استفاده می‌کنند ولی به دلیل عدم توجه به قابلیت مقایسه اطلاعات یا درجه تشابه و تفاوت بین فعالیت‌های مشابه، این متغیر رابطه بین قابلیت مقایسه صورتهای مالی و حق الزحمه حسابرسی را تحت تاثیر قرار نمی‌دهد. این نتیجه نیز با نتایج پژوهش‌های قبلی مانند آنتونی و جیمز (۲۰۱۹)، استالینگ (۲۰۱۷) غیر هم‌راستا است.

۶. پیشنهادها و محدودیت‌ها

با توجه به نتایج بدست آمده به سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌شود برای دستیابی به سودهای پایدار در کنار شاخص‌های حسابداری مانند قابلیت مقایسه اطلاعات، شاخص‌های بازاری مانند قیمت-گذاری اقلام تعهدی را نیز مد نظر قرار دهند چرا که معیار بازاری در کنار معیار حسابداری، قابلیت تکرار سودها را بهتر پیش‌بینی می‌کند، به حسابرسان پیشنهاد می‌شود در ارزیابی دامنه رسیدگی به صورتهای مالی، شاخص قابلیت مقایسه صورتهای مالی را به عنوان معیار کیفیت سود، عدم دستکاری سود، محتوای اطلاعاتی بالاتر سود، تخصیص بهینه منابع و کارایی سرمایه‌گذاری مد نظر قرار داده و با توجه به کیفیت اقلام تعهدی و واکنش بازار نسبت به این اقلام به عنوان اقلام با قابلیت اتکای بالا یا پایین، قیمت‌گذاری اقلام تعهدی را برای درک بهتر کیفیت

- De Franco, G., Kothari, S. P., & Verdi, R. S. (2011). The benefits of financial statement comparability. *Journal of Accounting research*, 49(4), 895-931.
- Duong, L., & Truong, T.P. (2021). The role of target's financial statement comparability in the efficiency of takeover decisions. *Accounting and Finance, Accounting and Finance Association of Australia and New Zealand*, 61(4), 5731-5743.
- Fairfield, P. M., Whisenant, J. S., & Yohn, T. L. (2003). Accrued earnings and growth: Implications for future profitability and market mispricing. *The accounting review*, 78(1), 353-371.
- Francis, J. R., Pinnuck, M. L., & Watanabe, O. (2013). Auditor style and financial statement comparability. *The Accounting Review*, 89(2), 605-633.
- Gordon, I., Gallery, N. (2012). Assessing Financial Reporting Comparability Across Institutional Settings: The Case of Pension Accounting. *The British Accounting Review*, 44(1), 11-20.
- Hasan beglo, M. (2020). Investigating the effect of the CEO's tenure on the ability to compare financial statements with an emphasis on the type of auditor. *Journal of Accounting and Management Vision*, 3(25), 1-15. (In Persian)
- Houston, R.W., Peters, M.F., Pratt, J.H., (2005). Nonlitigation risk and pricing audit services. *Audit. J. Pract. Theory* 24 (1), 37-53
- Hu, J. (2021). Dark Side of Financial Statement Comparability: Evidence from Stock Price Synchronicity in a Culturally Tight Country. Available at SSRN 3905381.
- Jeong-Bon, K., Leye, L., Louise, Y., & Yangxin, Y. (2016). Financial statement comparability and expected crash risk. *Journal of Accounting and Economics* 61(2-3), 294-312.
- Joel, H., Grace, J., & Li, S., (2020), Stock price crash risk and CEO power: Firm-level analysis, Contents lists available at ScienceDirect, *Research in International Business and Finance*, 7(51), 1-16.
- Kawada, B. (2014). Auditor Offices and the Comparability and Quality of Clients' Earnings. Working paper. San Diego State University. 1-60.
- Kim, S., Kraft, P., & Ryan, S. G. (2013). Financial Statement Comparability and Credit Risk. *Review of Accounting Studies*, 18 (3), 783-823.
- Mashayekhi, B., Fadaiezhad, M., Kalateh Rahmani, R. (2009). Explanatory power of accruals in relation to stock return behavior: Investigating the impact of corporate profit and systematic risk (β). *Accounting and Auditing Research*, 1(4), 164-183. (In Persian)
- Mithu, D., Lim, L. (2015). Accrual reliability, earnings persistence, and stock prices: revisited. *American Journal of Business*, 30(1), 22-48.
- Ormazábal, G., (2018). The role of stakeholders in corporate governance: a view from accounting research. *Found. Trends Account.* 11 (4), 193-290.
- Richardson, S. A., Sloan, R. G., Soliman, M. T., Tuna, A.I. (2005). Accrual Reliability, Earnings Persistence and Stock Prices. *Journal of Accounting & Economics*, 39(3), 437-487.
- سود مد نظر قرار دهند. از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به استفاده از مدل سود و بازده برای محاسبه قابلیت مقایسه صورتهای مالی با وجود مدل‌های دیگر، عدم امکان تفکیک قیمت‌گذاری کارا از غیرکارا برای اقلام تعهدی با توجه به دخالت عوامل روانشناختی و مالی رفتاری بر واکنش بازار به اقلام تعهدی اشاره کرد.

فهرست منابع

- Abdallah, S. (2018). External auditor type, discretionary accruals and investors' reactions. *Journal of Accounting in Emerging Economies*. 8(1). 1-18.
- Alikhani, R., Maran Jouri, M., Agaee, N. (2016). Investigating the relationship between the company's growth and the pricing of optional accrual items of the companies accepted in the Tehran Stock Exchange. *Accounting and Auditing Studies*, 23, 94-79. (In Persian)
- Arabzadeh, M., Foroghi, D., Amiri, H. (2018). Explaining Accrual Anomaly Using Multi-factor Pricing Model in Tehran Stock Exchange. *Financial Research Journal*, 20(3), 305-326. (In Persian)
- Al-Hadi, A., Habib, A., Taylor, G., Hasan, M., Al-Yahyaee, K. (2020). Financial statement comparability and corporate investment efficiency. *Department of Accounting and Corporate Governance. Meditari Accountancy Research*, 29(6), 1283-1313.
- Bonabi ghadim, R., vaez, S., asgari zenozi, E. (2020). Effect of business strategy on the financial statement comparability, emphasizing on information asymmetry in listed companies on Tehran Stock Exchange. *Journal of Financial Accounting Research*, 12(1), 39-56. (In Persian)
- Chan, A. M. Y., Liu, G., and Sun, J. (2013). Independent Audit Committee Members' Board Tenure and Audit Fees. *Accounting and Finance*, 53 (4): 1129-1147.
- Chen, C-W., Collins, D. W., Kravet, T., & Mergenthaler, R. D. (2015). Financial Statement Comparability and the Efficiency of Acquisition Decisions. *Contemporary Accounting Research*. 35(1), 164-202.
- Chen, A., & Gong, J.J. (2019). Accounting comparability, financial reporting quality, and the pricing of accrual. Contents lists available at ScienceDirect, *Advances in Accounting*, 6(4). 1-16.
- Chen, J. Z., Shane, P. B. (2014). Changes in Cash: Persistence and Pricing Implications. *Journal of Accounting Research*, 52 (3), 599-634.
- Chichernea, D.C; Holder, A.D; Petkevich, A. (2015). Does return dispersion explain the accrual and investment anomalies?. *Journal of Accounting and Economics*, 60(1), 2015.
- Collins, D. W., Gong, G. and Hribar, P., (2003), Investor Sophistication and the Mispricing of Accruals, *Review of Accounting Studies*, 8(3). 251-276.

- Rahimi Dastjerdi, M., Khodamipour, A. (1399). Investigating the effect of audit quality on the stability and pricing of ordinary and non-ordinary items of cash and accrual components of profit. *Audit Knowledge*, 80 (20). 58-25.(In Persian)
- Rahimi, S., Lashgari, Z., & Hajiha, Z. (2014). Social capital and profit management-*Journal of Financial Management Perspective*, 5(12), 13-26. (In Persian)
- Sadeqi, H., & Daryaei, A. A. (2021). The Effect of Investors' Behavioral Bias on IPO Return: Moderator Role of Audit Quality and Firm Growth. *Journal of Financial Management Perspective*, 11(35), 39-65 (In Persian)
- Seavey, S. E., Imhof, M., Watanabe, O.V. (2016). Proprietary Costs of Competition and Financial Statement Comparability, College of Business Administration University of Nebraska-Lincoln. available at: <http://ssrn.com> ,1-39.
- Shahryari, S., salim, F., salim, F. (2014). Examination of the Mispricing of Abnormal Accruals on the Tehran Stock Exchange from 2003 to 2011. *Journal of Asset Management and Financing*, 2(3), 1-16. (In Persian)
- Stallings, M.(2017). Financial Statement Comparability and Investor Responsiveness to Earnings News, University of St. Thomas, Minnesota UST Research Online, Accounting Faculty Publications,1-26.
- Sun, X. S., Habib, A., & Bhuiyan, M. B. U. (2020). Workforce environment and audit fees: International evidence. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 16(1), 100182.
- Xuan, W., Gaoliang,T., Yueting,L., Qing,Z., (2019). On the pricing of the persistence of earnings components in China, *Pacific-Basin Finance Journal*,53(3), 112-132
- Zhang, J. H. (2018). Accounting comparability, audit effort, and audit outcomes. *Contemporary Accounting Research*, 35(1), 245-276.

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 16/ No. 63/ Autumn 2027

The Effect of Pricing of Accruals On Relationship Between Accounting Comparability with Earning Sustainability and Auditing Fees

Rahim Bonabi Ghadim

Asistance Prof in Accounting, Maragheh Branch, Islamic Azad University, Maragheh, Iran.

(Corresponding Author)

Rahim.bonabi@yahoo.com

Nasim Sarie Alghadam

Master of Accounting, Marage Branch, Islamic Azad University, Marage, Iran

sariolghadam0@gmail.com

Abstract

Along with accounting criteria affecting the earning sustainability and auditing fees, the market response to accounting information as an external measure is also effective in confirming or rejecting the quality of accounting information, thus predicting profitability and pricing of audit services. The purpose of this study is to investigate the effect of Pricing of Accruals on relationship between accounting comparability with earning sustainability and auditing fees. For this purpose, the data of 92 companies of Tehran Stock Exchange in the period of ۲۰۱۴-۲۰۲۱ were selected and analyzed using multiple regression models. The results showed that the accounting comparability has a significant positive effect on earning sustainability and no significant effect on audit fees. The pricing of accruals has a significant positive effect on earning sustainability and the relationship between accounting comparability and earning sustainability. However, despite the significant negative effect of pricing of accruals on audit fees, pricing of accruals does not have a significant effect on the relationship between accounting comparability and auditing fees.

Keywords: Accounting Comparability, Pricing of Accruals, Earning Sustainability, Auditing Fees